

Птиците в АНТАРКТИДА

От животните, които човек среща в Антарктика, птиците правят най-силно впечатление. Първото запознанство с антарктическите морски птици обикновено става още на кораба. Многобройни птици придружават корабите, а други могат да се наблюдават оттам. Антарктическите птици почти без изключение са истински морски обитатели, които прекарват по-голямата част от годината в морето. Те са отлични летци и изминават огромни разстояния. Такива са буревестниците, вълнолюбките и морелетниците. Някои са по-добре приспособени към водата, отколкото към сушата, като например пингвините, които не могат да летят. Типичните пернати обитатели на Антарктика се срещат като гнездящи птици в континенталната крайбрежна зона, в морската част на Антарктика и в преходната зона между Антарктика и Субантарктика. Някои буревестници и вълнолюбки, както и гигантският морелетник проникват през зимата по на север, а други стигат дори до Северното полукълбо. Има птици, които пребивават близо до крайбрежието. Това са гнездящите птици от морско-антарктическата зона, като доминиканската чайка, двата вида дъждосвирци, синеокият корморан. Албатросите — елегантните реещи се птици на южните морета, често кръжат над Южния ледовит океан до северната граница на паковия лед, но гнездят без изключение на периферните антарктически и субантарктически острови. По отношение на храната повечето антарктически птици са зависими от морето. Не са много тези от тях (гигантският буревестник, морелетниците, доминиканската чайка, дъждосвирците), които през лятото на сушата се хранят с мъртви животни, яйца и малки на някои птици, крадат храната на други видове и дори улавят по-дребни птици.

За гнездовия период през лятото антарктическите птици (изключение прави само императорският пингвин) трябва да намерят подходящи незаледени места, които не са много. Тогава там често стават огромни струпвания на птици. Затова гнездовите участъци са може би най-важният ограничаващ фактор за антарктическите птици. Богатото антарктическо море предлага през лятото храна в изобилие. На сушата птиците практически нямат врагове, борбата им за съществуване се състои най-вече в това да издържат на суровите климатични условия.

В Антарктика различаваме гнездящи птици, мигриращи птици, гнездящо-прелетни птици и птици случайни посетители. Тридесет и петте вида гнездящи птици се разделят, както следва: 7 вида пингвини, 9 вида буревестници, 5 вида вълнолюбки и гмуркащи се буревестници, 4 вида албатроси — в Субантарктика и само на о. Южна Джорджия и на о. Хърт; един вид чайка, един вид рибарка, два вида морелетници, два вида дъждосвирци, един вид корморани и само на о. Южна Джорджия два вида патици (*Anas*

flavirostris и *A. georgica*), както и един вид антарктическа бърбрия (*Anthus antarcticus*). Към мигриращите птици, чийто ловен район е антарктическото море, спадат два вида пингвини, четири вида албатроси, около 15 вида буревестници и приблизително четири вида вълнолюбки. Гнездещо прелетни птици от далечния север са полярните рибарки (*Sterna paradisaea*), които всяка година долитат в антарктическите води, като на отиване и връщане изминават разстояние 35 000—40 000 километра. Към случайните посетители, които по време на мигриране попадат в антарктическата област, спадат гигантският морелетник (*Stercorarius pomarinus*) и средният морелетник (*Stercorarius parasiticus*) от далечния север.

Птиците и в Антарктика са гостоприемници на най-различни паразити. Постоянни външни паразити в оперението са пухоядите (*Mallophaga*). Дори при пингвините те намират възможности за съществуване. Когато пингвинът плува, между перата се образува въздушен слой, който е близо до кожата, и температурата там е над 30° C, във всеки антарктически вид птици живеят от един до три вида пухояди. Най-често те не смучат кръв, а се хранят с пера и частици от горния слой на кожата. Птиците стават неспокойни, ако тези безкрили насекоми, дълги 3—8 милиметра, ги нападат в голямо количество. Описани са около 57 вида антарктически пухояди, освен това са известни 7 вида пухови кърлежи в Антарктика — миниатюрни, продълговати и късокраки животни, които се задържат между лъчите на перата. Антарктическите птици дават подслон и на многобройни вътрешни паразити. В стомашно-чревния канал има най-много паразитни червеи, като на първо място стоят тениите. Срещат се също анцилостоми, нематоди и трематоди. Ако са в много голямо количество, птиците заболяват и умират, Ентеропаразитите имат сложен цикъл на живот, свързан често с един или два междинни гостоприемници. Птиците са крайният гостоприемник и приемат паразитите, които ги нападат заедно с междинния гостоприемник. В мускулатурата на пингвини са били намерени цисти от паразитни протозои (саркоспориди). В този случай става въпрос за цикъл на пренасяне от пингвина, който тук е междинен гостоприемник, върху един от неговите жизненоопасни врагове — морския леопард или делфина. Според досегашните резултати от изследванията чревната флора при птиците и тюлените в Антарктика е по-слабо развита, отколкото в други райони. Често се срещат бактериологично стерилни животни.